

International Parkinson and
Movement Disorder Society

PARKİNSON HASTALIĞINDA DERİN BEYİN STİMÜLASYONU: HASTALAR İÇİN TEMEL BİLGİLER

İLERİ EVRE PARKİNSON HASTALIĞININ MOTOR BELİRTİLERİ NELERDİR?

Hastaların Parkinson hastalığı (PH) ile ilgili ilaçlarını almaya başladıkları zaman gördükleri fayda genellikle gün boyu sürer. Ancak PH ilerledikçe hastalar ilaçtan elde edilen faydanın bir sonraki doza kadar devam etmediğini fark ederler, bu durum doz sonu kötüleşmesi (wearing off) olarak adlandırılır. Tedavinin etkisi azalmaya başlayınca titreme, yavaşlama ve yürüme güçlüğü gibi PH belirtileri tekrar ortaya çıkar. Yeniden ilaç alındığında belirtiler düzelir ve hastanın kendini iyi hissettiği bu dönem “açık” dönem, kötü hissettiği dönem ise “kapalı” dönem olarak adlandırılır. Hastalarda bazen “diskinezi” olarak adlandırılan, sorun yaratabilecek düzeyde istemsiz hareketler (bükcücü ve burkulucu) gelişebilir.

HASTALIK İLERLEDİĞİNDE SİZE NE YARDIMCI OLUR?

Doktorunuz kapalı dönemleri ve diskinezileri azaltacak şekilde ilaçlarınızın dozunu ve saatini ayarlayabilir. İlaçlarla kontrol edilemeyen kapalı dönemleri ve/veya diskinezileri olan bazı hastalarda tedavi amacıyla derin beyin stimülasyonu (DBS) kullanılabilir. DBS beyine ince yalıtılmış bir telin (elektrod olarak da adlandırılır) yerleştirildiği bir beyin ameliyatıdır. Elektrod göğüs kafesinde cilt altına yerleştirilmiş kalp piline benzer bir cihaz ile bağlantı halindedir. Cihaz beyinde hareketi kontrol eden alanlara elektrik sinyalleri göndermektedir. Beyinin bu bölgelerinin uyarılması kapalı dönemleri düzeltir ve diskinezileri azaltır.

DBS KİMLER İÇİN DÜŞÜNÜLEBİLİR?

İlaç tedavisinden hala fayda gören ancak ilaç dozu ve zamanlaması ayarlanmasına rağmen kötü kapalı dönemleri ve /veya sorunlu diskinezileri olan hastalar için DBS bir seçenek olabilir. Uygun adayların aynı zamanda uygun bir sosyal desteğe ihtiyaçları vardır. Ciddi bellek problemleri, halüsinasyonları (hayal görmeler), ciddi depresyon ve açık dönemde yürürken önemli düzeyde denge problemi olan hastalar uygun aday değildirler.

HOW ARE PATIENTS CHOSEN FOR DBS?

Doktorunuz sizi bu konuda özelleşmiş bir beyin cerrahi merkezine DBS konsültasyonu için referans etmelidir. Birçok merkezde değerlendirme aşağıdaki maddeleri içerir;

- PH tedavisinde uzmanlaşmış bir nörolog değerlendirmesi
- Cerrahiye engel bir durum olmadığını göstermek amacıyla beyin görüntülemesi (BT ya da MRG).

- DBS cerrahisini yapan beyin cerrahinin değerlendirmesi
- Bellek fonksiyonları ve düşünmeyi değerlendiren detaylı inceleme

GÜVENİLİR MİDİR?

Genel olarak DBS güvenilir bir işlemdir. Ancak kanama, cerrahi sırasında inme gibi potansiyel ciddi yan etkiler bulunmaktadır. Uyarının kendisinden kaynaklanan yan etkiler de olabilir (stimülatör ayarlarının değiştirilmesi ile düzeltilen). Çoğu yan etkiler hafif ve geçicidir örneğin kilo alma, konuşurken kelime bulmakta zorlanma, konuşma kalitesinde azalma ve pil ya da elektrod enfeksiyonu gibi.

İŞLEM NASIL YAPILMAKTADIR?

DBS cerrahi işlemi birkaç saat sürmektedir. Bu sürenin çoğunda uyanık olursunuz. Birçok hasta için beyinin her iki tarafına bir elektrod yerleştirilir. Cerrahi sırasında elektrodun doğru yerleştirilebilmesi için kafatası bir çerçeve ile sabitlenir. Kafatasının her iki tarafına elektrodun yerleştirilebileceği bir delik açılır. Sonrasında her iki elektroda bağlı kablo cilt altından geçirilerek nörostimülatör denilen, göğüs kafesinde cilt altına yerleştirilen cihaza bağlanır.

İŞLEMENİN SONRA NE OLMAKTADIR?

DBS sonrası doktorunuzun nörostimülatör ile iletişime geçebileceğiniz bir cihaz aracılığı ile stimülatör ayarlarınızı ve ilaçlarınızı en uygun şekilde düzenlemesi gerekir. En uygun ayara işlemiden ortalama üç ila altı ay sonra ulaşılabilmektedir.

KISA VE ORTA DÖNEM SONUÇLAR NASILDIR?

Hastalar DBS tedavisinden şu faydaları elde ederler;

- Kapalı dönemde geçirilen daha kısa süre
- Daha kısa ve daha hafif düzeyde diskineziler
- Daha düşük ilaç dozları
- Ağrı, mutsuzluk ve uyku gibi non motor belirtilerde düzelmeler
- Yaşam kalitesinde artma

UZUN DÖNEM SONUÇLAR NASILDIR?

Zamanla DBS açık dönemleri arttırmaya ve diskinezileri azaltmaya devam eder. Ancak DBS PH'ni tedavi etmez ya da hastalığın ilerlemesini durdurmaz.